

2.4.2003

1585/4/01

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Ilkka Rautio

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Henrik Åström

**OPPILAAN ERITYISOPETUKSEN TARPEEN ARVIOINTI YM. KOSKEVA
PÄÄTÖS**

1

KIRJOITUS

A on osoittanut 6.6.2001 kantelukirjoituksen eduskunnan oikeusasiamiehelle. Hän arvostelee kirjoituksessaan Helsingin kaupungin B-nimisen peruskoulun rehtoria, koulukuraattoria ja opinto-ohjaajaa. Hänen käsityksensä mukaan he ovat laiminlyöneet velvollisuutensa perusopetuslain mukaisen opetuksen järjestämisessä hänen tyttärelleen lukuvuosina 1998 - 1999, 1999 - 2000 ja 2000 - 2001.

A arvostelee koulua siitä, että häntä oppilaan huoltajana ei informoitu mahdollisuudesta saada erityisopetusta tyttärelle. Vuoden 2000 tammikuun lopussa hän oli toimittanut kouluun hankkimansa lausunnon tyttärelle suoritetuista psykologisista testeistä. Hän oli 1.12.2000 osoittanut koulun rehtorille kirjeen, jossa hän oli pyytänyt tilaisuutta tulla kouluun keskustelemaan opettajien kanssa tyttärensä koulunkäyntiin liittyvistä asioista. Kantelijaan ei kuitenkaan otettu yhteyttä koulusta keskustelujen järjestämiseksi hänen kanssaan. Kantelija katsoo, että hänen tyttärensä ei saanut koulussa perusopetuslain 17 §:n mukaista erityisopetusta, johon tyttärellä oli oikeus.

Kantelija pyytää oikeusasiamiestä tutkimaan asian sekä ryhtymään sen vaatimiin toimenpiteisiin.

2

SELVITYS

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian työjärjestykseen perustuvan asiajaon mukaan asia kuuluu allekirjoittaneen apulaisoikeusasiamiehen käsiteltäviin kysymyksiin.

- - -

Kantelija antoi 28.1.2002 vastineensa em. selvityksen johdosta.

Etelä-Suomen lääninhallitus antoi 30.12.2002 pyynnöstäni lausunnon asiassa. Helsingin kaupungin opetusvirasto antoi 10.2.2003 vastineensa lääninhallituksen lausunnon johdosta. Opetusviraston vastineeseen oli liitetty koulun rehtorin antama vastine. Tähän päätökseen liitetään jäljennös em. vastineista.

RATKAISU

3.1

Oikeusohjeet

Perustuslaki

Perustuslain (731/1999) 16 §:n mukaan jokaisella on oikeus maksuttomaan perusopetukseen. Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla. Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perus- oikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Perusopetuslaki ja asetus

Perusopetuslain (628/98) 3 §:n 2 ja 3 momenttien mukaan opetus järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti. Opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa. Lain 4 §:n mukaan kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta. Lain 11 §:ssä säädetään opetuksen sisällöstä ja lain 14 §:ssä tuntijaosta ja opetussuunnitelman perusteista.

Perusopetuslain 17 §:n mukaan oppilaalla, jolla on lieviä oppimis- tai sopeutumisvaikeuksia, on oikeus saada erityisopetusta muun opetuksen ohessa. Jos oppilaalle ei vammaisuuden, sairauden, kehityksessä viivästyksen tai tunne-elämän häiriön taikka muun niihin verrattavan syyn vuoksi voida antaa opetusta muuten, tulee oppilas ottaa tai siirtää erityisopetukseen. Erityisopetus järjestetään mahdollisuuksien mukaan muun opetuksen yhteydessä taikka muutoin erityisluokalla tai muussa soveltuvassa paikassa. Tässä lainkohdassa tarkoitetun oppilaan opetuksessa voidaan poiketa 11 §:stä sen mukaan kuin 14 §:n nojalla säädetään tai määrätään. Oppilaalle tulee laatia henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma.

Jos muu opetuksen järjestäjä kuin kunta ei järjestä edellä tarkoitettua erityisopetusta, oppilaan siirtämisestä erityisopetukseen päättää opetuksen järjestäjän esityksestä oppilaan asuinkunta. Sen lisäksi mitä hallintomenettelylaissa (598/1982) säädetään menettelystä otettaessa tai siirrettäessä oppilas erityisopetukseen säädetään asetuksella.

Perusopetuslain 18 §:n 3 kohdan mukaan oppilaan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin tässä laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään mm., jos se on perusteltua oppilaan terveydentilaan liittyvistä syistä. Perusopetuslain 31 §:n mukaan vammaisella ja muulla erityistä tukea tarvitsevalla oppilaalla on

lisäksi oikeus saada maksutta mm. opetukseen osallistumisen edellyttämät opetus- ja oppilashuoltopalvelut.

Perusopetusasetuksen (852/1998) 15 §:ssä säädetään erityisopetukseen ottamisessa ja siirtämisessä noudatettavasta menettelystä. Ennen päätöstä, jolla oppilas otetaan tai siirretään perusopetuslain 17 §:n 2 momentissa tarkoitettuun erityisopetukseen, tulee neuvotella oppilaan huoltajan kanssa, sekä jos mahdollista hankkia oppilaasta ja hänen oppimisedellytyksistään psykologinen tai lääketieteellinen tutkimus taikka sosiaalinen selvitys. Asetuksen 16 §:n mukaan, jos oppilaan huoltaja ei ole tehnyt esitystä oppilaan opiskelun järjestämisestä perusopetuslain 18 §:n mukaisesti osittain toisin kuin perusopetuslaissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään oppilaan huoltajalle on vaarallinen mahdollisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä.

Hallintomenettelylaki

Hallintomenettelylain 17 §:n mukaan viranomaisen on huolehdittava asian selvittämisestä. Asianosaisen on tarvittaessa esitettävä selvitystä vaatimuksensa perusteista. Muiden selvitysten hankkiminen kuuluu viranomaiselle.

3.2

Selvitys

Koulun selvitys

Erytisopettaja toteaa antamassaan selvityksessä mm., että kun hän syksyllä 2000 alkoi hoitaa erityisopettajan viransijaisuutta, kyseisestä oppilaasta ei ollut erityisiä merkintöjä oppilaasiakirjoissa lukuun ottamatta Folkhälsanin nuorisopoliklinikan psykologin 27.1.2000 antamaa lausuntoa. Lausunnosta ei käynyt ilmi sellaista, joka olisi viitannut oppilaan tarpeeseen saada erityisopetusta. Oppilaan keskittävyytymisvaikeuksista annettiin 26.9.2000 kirjallista tietoa opettajakunnalle heikkoja oppilaita koskevan koulussa pidetyn kokouksen yhteydessä. Erytisopettaja katsoi, että oppilaalla ei ollut tarvetta erityisopetuksesta niiden tietojen perusteella, jotka hänellä oli oppilaasta.

Oppilaan poissaolot 7. luokalla alkoivat luokanvalvojan mukaan haitata hänen koulusuorituksiaan. Luokanvalvoja oli keskustellut asiasta rehtorin ja kuraattorin kanssa sekä oppilashuoltoryhmässä. Luokanvalvoja oli jo oppilaan ollessa 7. luokalla kehottanut oppilasta keskustelemaan kuraattorin kanssa. Oppilas oli kieltäytynyt, koska hän ei halunnut, että hänet koettaisiin toisenlaiseksi. Tämä saattoi vaikuttaa siihen, että hän ei halunnut erityisopetusta. Kun luokanvalvoja palasi sairauslomaltaan tammikuussa 2001 hän oli ottanut yhteyttä oppilaan äitiin sopiaukseen tämän, rehtorin ja opinto-ohjaajan tapaamisesta. Tällöin oppilaan äiti ei pitänyt tapaamista tarpeellisena, joten tapaamista lykättiin.

Opinto-ohjaaja viittaa Folkhälsanin nuorisoklinikan psykologin antamaan lausuntoon, joka ei sisältänyt erityisopetusta koskevaa suositusta, mikä vastasi oppilashuoltoryhmän käsitystä oppilaan vaikeuksista.

Koulukuraattori oli alkanut hoitaa kuraattorin viransijaisuutta kevätlukukaudella 2001. Kuraattorilla ei ollut oppilaasta merkintöjä syyslukukauden 1999 jälkeen. Kevätlukukauden aikana oppilas ei kuraattorin saamien tietojen mukaan ollut halukas kääntymään kuraattorin puoleen.

Rehtori korostaa sitä, että Folkhälsanin nuorisoklinikan psykologin lausunnossa tai muutoin ei ollut esitetty toivomuksia oppilaan siirtämisestä erityisopetukseen. Rehtori kertoo hänen ja oppilaan äidin sekä koulukuraattorin tavanneen 6.9.1999. Opettajakokouksessa 8.2.2000 ja kevään aikana pidetyissä muissa opettajakokouksissa oli informoitu oppilaan keskittymisvaikeuksista. Rehtorin mukaan oppilasasiakirjoista ei löydy merkintöjä siitä, että Folkhälsan tai oppilaan koti olisi pyytänyt tavata rehtoria. Mahdollista pyyntöä olisi siinä tapauksessa käsitelty oppilashuoltoryhmässä ja asiasta olisi löytynyt kuraattorilta muistiinpanoja. Oppilaan äidin 4.12.2000 rehtorille lähettämässä sähköpostisanomassa esitetyn tapaamispyynnön johdosta oli ehdotettu äidille tapaamista joulun jälkeen, koska luokanvalvoja ja kuraattori, jotka tunsivat asian, olivat tavattavissa vasta joulun jälkeen. Tammikuussa 2001, jolloin koulusta otettiin yhteyttä oppilaan äitiin, tämä ei enää ollut kiinnostunut tapaamisesta. Jos olisi ollut ajankohtaista järjestää oppilaalle erityisopetusta, olisi rehtorin mukaan tullut ottaa erityisopettajaan yhteyttä, jota ei ollut tehty asiassa. Rehtorin selvityksen mukaan koulun oppilashuoltoryhmään kuuluvat kouluterveydenhoitaja, koulukuraattori, opinto-ohjaaja, erityisopettaja ja rehtori.

Helsingin kaupungin opetusvirasto

Opetusviraston lausunnossa todetaan, että Folkhälsanin nuorisopoliklinikan psykologin antaman lausunnon mukaan oppilaalla oli mm. ADD:stä (Attention Deficit Disorder) johtuvia keskittymisvaikeuksia ja pyydetään koulua ottamaan huomioon oppilaan keskittymisvaikeudet ja kotia auttamaan tyttöä tulemaan ajoissa kouluun. Lausunnossa ei opetusviraston mukaan pyydetä koulua siirtämään oppilasta erityisopetukseen. Opetusviraston lausunnon mukaan oppilashuoltoasioissa oli nimenomaan oppilaan koulunkäynnin loppuva ihessä ongelmia. Luokanvalvoja, jolla ilmeisesti on ollut parhaimmat ja tiiviimmät yhteydet tyttöön ja kotiin, oli leikkauksen takia pitkällä sairauslomalla. Koulukuraattori vahtui ja opinto-ohjaaja oli myös pitkällä sairauslomalla. Opetusvirasto katsoo, että koulu on toiminut asiassa asianmukaisesti, vaikkakin yhteydet oppilaan kotiin olisivat oppilaan 9. luokan kevätkaudella voineet olla aktiivisemmat.

Lääninhallituksen lausunto

Lääninhallitus esittää lausunnossaan mm:

Koulun oppilashuoltotyöstä

- että, koulussa ei ole laadittu ohjelmaa siitä, miten kantelussa tarkoitettun oppilaan vaikeuksien kanssa toimittaisiin koulussa ja että yksittäisille opettajille on siten jäänyt vastuu päättää siitä, miten tuli työskennellä oppilaan kouluvaikeuksien kanssa,

- että, ainoat toimenpiteet, joihin koulussa on ryhdytty Folkhälsanin lausunnon johdosta, oli opettajakunnan informoiminen oppilaan ke skittymisvaikeuksista,

- että koulun oppilashuoltojärjestelmä näyttää toimineen vain muodoltaan asianmukaisesti, mutta sisällöltään se ei ole toiminut erityisen ammattimaisesti kyseisinä lukuvuosina, esim. oppilaskorttiin ei ole tehty merkintöjä oppilashuoltoryhmässä oppilaasta käydyistä keskusteluista, mikä on johtanut mm. siihen, että vastuussa oleva uusi virkamies on joutunut aloittamaan työnsä ilman esitietoja oppilaasta,

- että koulun rehtori on sallinut oppilaan syrjäytymisen olemalla itse puuttumatta tytön vaikeuksiin eikä hän ole oppilashuoltoryhmältä vaa tinut tarpeeksi tehoka sta työtä,

- että koska rehtori suurelta osin on ollut reagoimatta Folkhälsanin lausuntoon, hän on la iminlyönyt oppilaan ongelmien tehokkaan ho itamisen,

Oppilaan erityisopetuksen tarpeesta

- että erityisopetusta annetaan normaalisti viidelle eri oppilasryhmälle so. aistivammalaisille (sokeille, kuuroille) oppilaille, liikuntavammalaisille oppilaille, oppilaille, joilla on käyttäytymishäiriöitä, vakavasti tai erittäin vakavasti kehitysvammalaisille oppilaille,

- että perusopetuslain 17 §:n 1 momentti tulisi tulkita siten, että oikeus erityisopetukseen ei edellytä oppilaan huoltajan anomusta, vaan koulun, jolla on parhaat tiedot oppilaan selviytymisestä, pitäisi ensi kädessä huolehtia siitä, että erityisopetuksen tarpeessa olevat oppilaat myös saavat sitä,

- että koulu on vastuussa siitä, että oppilaan mahdollisuudesta saada erityisopetusta ilmoitetaan huoltajalle,

- että koulu ei voi viitata siihen, ettei termiä erityisopetus mainita Folkhälsanin lausunnossa, kun lausunnossa nimenomaisesti esitettiin erilaisia didaktisia toimenpiteitä, jotka olisivat voineet helpottaa oppilaan oppimista,

- että olisi kuulunut koulun velvollisuuksiin ehdottaa erityisopetusta, jos koulu olisi katsonut, ettei ehdotettuja toimenpiteitä voitu toteuttaa tarpeeksi tehokkaasti yleisopetuksen puitteissa ja että tässä suhteessa rehtorilla oli lopullinen vastuu, vaikka toinen taho päättää siirrosta erityisopetukseen,

- että oppilasta koskevassa tapauksessa on koulussa ainoastaan pohdittu, oliko oppilaalla tarvetta erityisopetuksesta lievien oppimis vaikeuksien takia, vaikka tyttö ilmeisesti lähinnä olisi tarvinnut erityisopetusta käyttäytymishäiriöiden takia,

- että vaikuttaa siltä, että oppilaan tarpeet saada erityisopetusta ovat olleet niin vähäiset, että siirto erityisopetukseen todennäköisesti ei olisi ollut perusteltua,

- että olisi sitä vastoin ollut perusteltua järjestää hänelle paremmin sovellettu opetus, joka suuremmassa määrin olisi huomionnut hänen erityistarpeensa saada työrauhaa,

- että ongelmat voidaan ratkaista ainoastaan siten, että koulu kiinnittää erityistä huomiota oppilaan vaikeuksiin ja opettajakunnan omaan käyttäytymiseen sekä ryhtyy toimenpiteisiin häiriöiden, oppilaan vaikeuksien ja niiden syiden yksilöimiseksi sekä hakee ratkaisuja, jotka auttavat yksittäistä oppilasta,

-että vastuu edellä tarkoitettuihin toimenpiteisiin ryhtymisestä on koulun, ei huoltajan eikä oppilaan, vaikka heidän edellytetään myötävaikuttavan parhaiden ratkaisujen löytämiseksi.

3.3

Arviointia

Saatujen selvitysten ja lausunnon perusteella katson asiassa selvitetynksi seuraavan.

3.3.1

Kodin ja koulun yhteydet oppilaan vaikeuksista koulussa

Kyseisen oppilaan koulunkäyntiongelmien olivat alkaneet näkyä jo ala-asteella, jolloin hän yhä etenevässä määrin alkoi kieltäytyä menemästä kouluun sillä perustelulla, ettei hän opi mitään. Oppilas poistettiin häiritsevän käytöksen takia toistuvasti luokahuoneesta myös yläasteella. Koulu järjesti monta kokousta oppilaan vaikeuksista, mutta kokoukset eivät tuottaneet mitään oleellista parannusta tilanteeseen.

Kantelija oli vienyt tyttärensä syksyllä 1999 tämän ollessa peruskoulun 8. luokalla Folkhälsanin nuorisopoliklinikalle tutkimuksiin. Folkhälsanin psykologin 27.1.2000 laatiman lausunnon mukaan oli perusteltua katsoa oppilaan tarkkaavaisuus- ja impulssiongelmien johtuvan tarkkaavaisuushäiriöstä (ADD=Attention Deficit Disorder). Lausunnon mukaan oppilaan koulunkäyntiin liittyvien vaikeuksien työstämisessä tarvittiin yhteistyötä kodin ja koulun sekä nuorisopoliklinikan välillä. Yhteistyössä tulisi huomioida oppilaan ja hänen vanhempansa toivomukset. Kantelija oli toimittanut lausunnon tammikuussa 2000 koululle tiedoksi.

Kantelija oli osoittanut 1.12.2000 kirjeen koulun rehtorille, jossa hän pyysi tilaisuutta saada keskustella koulun opettajien kanssa tyttären koulutilanteesta sekä mahdollisuuksista siirtää hänet toiseen kouluun, jossa hänen Folkhälsanin tutkimuksissa todetut keskittymisvaikeudet voitaisiin paremmin huomioida. Kantelija oli 4.12.2000 lähettänyt sähköpostitse rehtorille tiedustelun mahdollisuuksista tapaamiseen. Rehtori ei selvityksen mukaan vastannut kirjeeseen eikä sähköpostisanomaan. Vasta tammikuussa 2001 oli luokanvalvoja ottanut yhteyttä kantelijaan ja ehdottanut tapaamista maaliskuussa. Kantelija ei enää tuolloin katsonut tapaamista ajankohtaiseksi.

Oppilaan poissaolot koulusta olivat selvityksen mukaan kolmen yläastevuoden aikana 7. lk 71 tuntia, 8. ja 9. lk lähes 300 tuntia kumpanakin vuonna, jota on pidettävä varsin suurena määränä.

Totean siis, että koulun on koko yläasteen aikana täytynyt olla varsin tietoinen oppilaan koulunkäyntiä koskevista vaikeuksista. Siitä huolimatta kului lähes vuosi Folkhälsanin nuorisopoliklinikan oppilasta koskevan lausunnon saapumisesta kouluun ja pari kuukautta kantelijan kirjallisista tapaamispyynnöistä rehtorille ennen kuin kantelijaan oli otettu yhteyttä koulun taholta.

Katson, että rehtori, joka viime kädessä on vastuussa koulun toiminnasta ja jolle tapaamista koskevat pyynnöt oli osoitettu, menetteli virheellisesti kun hän, saatuaan Folkhälsanin nuorisopoliklinikan lausunnon vuoden 2000 alussa, ei kiireellisesti järjestänyt koulun ja kodin välistä tapaamista asiassa. Hän menetteli niin ikään virheellisesti, kun hän ei viivytyksestä vaistannut kantelijan hänelle saman vuoden joulukuussa osoittamiin kirjallisiin tapaamispyyntöihin. Rehtori rikkoi menettelyllään perusopetuslain 3 §:ssä säädetyn periaatteen, jonka mukaan opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa. Hänen menettelynsä oli arvostelulle altista myös perustuslain 21 §:n kannalta, joka turvaa jokaisen oikeuden saada asiansa käsitellyksi ilman aiheetonta viivytystä.

3.3.2 Erityisopetus

Totean, että koulun virkamiesten ja kaupungin opetusviraston kantelun johdosta antamissa selvityksissä tähdennetään sitä, että oppilaan äidin oppilaasta Folkhälsanin nuorisopoliklinikalta hankkima lausunto ei sisällä suositusta siitä, että oppilas tarvitsisi erityisopetusta. Sen vuoksi ovat selvityksensä antaneet virkamiehet yksittäisinä virkamiehinä katsoneet, ettei oppilasta ole tarvinnut siirtää erityisopetukseen. Rehtori ilmoittaa antamassaan selvityksessä, ettei kantelija ole ottanut yhteyttä erityisopettajaan erityisopetuksen saamiseksi.

Koulun virkamiesten antamista selvityksistä ei ilmene, tehtiinkö koulussa muodollisesti päätös siitä, ettei ollut tarvetta järjestää oppilaalle erityisopetusta ja neuvoteltiinko tästä oppilaan huoltajan kanssa. Selvitys ei myöskään sisällä tietoja siitä, oliko oppilaan huoltaja informoitu mahdollisuuksista saada erityisopetusta. Selvityksestä ei niin ikään selviä, millä tavoin koulun opettajakuntaa olisi informoitu muutoin kuin 26.9.2000 pidetyssä kokouksessa oppilaan keskittymisvaikeuksista ja millä tavalla olisi päätetty ottaa oppilaan keskittymisvaikeudet opetuksessa huomioon.

Selvitysten puuttumisesta edellä mainituilta osin on pääteltävissä, ettei varsinaista päätöstä tehty koulussa siitä, että oppilas ei tarvinnut erityisopetusta, eikä tästä neuvoteltu huoltajan kanssa. Näyttää myös siltä, ettei opettajakuntaa informoitu oppilaan ongelmista muutoin kuin kokouksessa 26.9.2000 ja että huoltajalle ei annettu tietoa oppilaan mahdollisuuksista saada erityisopetusta.

Koulun virkamiesten ja opetusviraston selvitysten mukaan huoltajalle eikä koululle olisi kuulunut esittää oppilaan siirtämistä erityisopetukseen sekä pyytää tietoja erityisopetuksen mahdollisuuksista.

Pidän edellä kuvattua käsitystä virheellisenä ja yhdyn Uudenmaan lääninhallituksen lausunnossa esittämään käsitykseen perusopetuslain 17 §:n 1 momentin tulkinnasta. Tämän tulkinnan mukaan oppilaan oikeus erityisopetukseen ei edellytä oppilaan huoltajan anomusta, vaan koulun, jolla on parhaat tiedot oppilaan selviytymisestä, tulee ensi kädessä huolehtia siitä, että erityisopetuksen tarpeessa olevat oppilaat myös saavat sitä. Koulu on myös vastuussa siitä, että oppilaan mahdollisuudesta saada erityisopetusta ilmoitetaan huoltajalle.

Yhdyn lääninhallituksen lausunnossa esitettyyn kritiikkiin myös siitä, miten koulun olisi tullut menetellä sen seikan arvioimiseksi, tarvitsiko oppilas kantelussa tarkoitettussa tapauksessa erityisopetusta vai eikö. Käsitykseni mukaan koulu menetteli asiassa virheellisesti, koska se ei yhdessä kodin ja sittemmin myös oppilaasta lausunnon antaneen asiantuntijatahon kanssa etsinyt ratkaisua oppilaan itselleen ja kouluyhteisölle aiheuttamiin vaikeuksiin. Kysymys ei ollut käsittääkseni ensisijaisesti erityisopetukseen siirtämisestä, vaan järjestelmällisestä ja määrätietoisesta yhteistyöstä kodin kanssa oppilaan vaikeuksien ratkaisemiseksi.

Pidän koulun menettelyä oppilaan erityisopetuksen tarpeen arvioinnissa ja arvioimatta jättämisessä perusopetuslain 3 ja 17 §:n ja perusopetusasetuksen 15 §:n vastaisena. Korostan vielä sitä, että viimeksi mainitun säännöksen mukaan tulee ennen päätöstä, jolla oppilas siirretään erityisopetukseen neuvotella oppilaan huoltajan kanssa, sekä mahdollisesti hankkia oppilaasta ja hänen oppimisedellytyksistään psykologinen tai lääketieteellinen tutkimus taikka sosiaalinen selvitys. Käsitykseni mukaan vastuu koulun virheellisestä menettelystä on ensisijaisesti ollut koulun rehtorilla.

3.3.3

Oppilashuolto

Koulun rehtorin kantelusta antamassa selvityksessä on selostus siitä, miten oppilashuolto toimii ao. peruskoulussa. Selostuksen mukaan koulun oppilashuoltoryhmä kokoontuu säännöllisesti kerran viikossa ja tarvittaessa muulloinkin luokanvalvojien pyynnöstä. Selostuksen mukaan oppilashuoltoryhmän kokouksissa pidetään pöytäkirjaa.

Totean kuitenkin, että koulun virkamiesten kantelusta antamiin selvityksiin ei ole liitetty jäljennöksiä oppilashuoltoryhmän kokouksissa vuosina 1999 - 2001 pidetyistä pöytäkirjoista, joista kävisi ilmi kantelussa tarkoitettua oppilaasta käydyt keskustelut. Selvityksiin ei niin ikään sisälly yhteenvetoa oppilashuoltoryhmän työstä kantelussa mainitun oppilaan vaikeuksien ratkaisemiseksi eikä huoltajan kanssa käydyistä neuvotteluista.

Yhdyn lääninhallituksen lausunnossa esitettyyn näkemykseen koulun oppilashuoltotyöstä siinä, että oppilashuoltajärjestelmä näyttää toimineen vain muodoltaan asianmukaisesti mutta sisällöltään se ei ole toiminut erityisen ammattimaisesti kyseisinä lukuvuosina.

Yhdyn myös lääninhallituksen näkemykseen, että koulun rehtori on sallinut oppilaan syrjäytymisen laiminlyömällä puuttua oppilaan vaikeuksiin ja sillä, että hän ei ole vaatinut oppilashuoltoryhmältä tarpeeksi tehokasta työtä. Koska kantelussa tarkoitettuna ajankohtana ei ollut tarkempia ohjeita koulujen oppilashuoltotyöstä, koulun rehtoria ei kuitenkaan voida pitää vastuullisena siitä, että oppilashuolto ei kaikilta osin toiminut.

Helsingin kaupungin opetusvirasto on vastineessaan 10.2.2003 todennut, että oppilashuoltoa koskevia ohjeita ei vielääkään ole saatavina ruotsiksi käännettyinä. Tulen eri yhteydessä selvittämään edellä tarkoitettujen ohjeiden saatavuutta ruotsin kielellä.

Totean, että eduskunta on hiljattain hyväksynyt lain perusopetuslain muuttamisesta (HE 205/2002 vp). Muutos, joka tulee asteittain voimaan 1.8.2003 alkaen, merkitsee muun muassa sitä, että opetushallitus tulee päättämään kodin ja koulun yhteistyön ja oppilashuollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan oppilashuollon tavoitteista. Lakimuutoksen mukaan opetuksen järjestäjän tulee määrätä myös kodin ja koulun yhteistyön sekä opetussuunnitelman perusteiden mukaisen oppilashuollon järjestämistavasta.

4

TOIMENPITEET

Saatan käsitykseni B-nimisen peruskoulun ja sen toiminnasta vastaavan rehtorin virheellisestä menettelystä tässä asiassa vastaisen varalle tiedoksi hänelle itselleen ja Helsingin kaupungin opetusvirastolle. Tässä tarkoituksessa lähetän kaksi jäljennöstä päätöksestä opetusvirastolle, yhden opetusvirastolle tiedoksi ja yhden toimitettavaksi opetusviraston toimesta tiedoksi B-nimisen peruskoulun johtokunnalle. Lisäksi lähetän jäljennöksen päätöksestä rehtorille tiedoksi päätöksestä ilmenevässä tarkoituksessa.

Asia ei ole antanut minulle aihetta enempiin toimenpiteisiin.